

"Na baňu klopajú"

Počiatky baníctva v oblasti Gelnice spadajú do XIII. storočia. V dobe najväčšieho rozmachu baníctva (XIII. až XV. storočie) sa tu ťažila medená ruda, v menšom množstve zlato a striebro, ortuť, olovo a železná ruda. Gelnica ako stredisko hornouhorskeho baníctva mala pôvodne vlastné gelnické banské právo. V roku 1327 bolo Gelničanom nanútené štiavnické banské právo. V XVIII. nastalo obdobie rozkvetu medenorudného baníctva v oblasti Gelnice. V tomto období vzrástla produkcia meď a tvorila takmer polovicu všetkej výroby v Uhorskej monarchii. V roku 1726 sa obnovil zväz 7 bankských miest v Hnileckej doline (Gelnica, Smolník, Štós, Švedlár, Mníšek, Medzev a Vondrišiel). Gelnica mala aj svoj banský komisariát. V 19. storočí bolo reŕazárstvo a klinčíkárstvo najvýnosnejšou činnosťou a gelnické klnice a reŕaze boli známe v celom Uhorsku. Na začiatku 19. storočia pokračovalo prenikanie cudzích ťažiarov na územie Gelnice a v okolí mesta dolovalo rudu viac spoločností i jednotlivcov. Bane a banské územia boli rozdelené medzi jednotlivcov a spoločnosti tzv. hraničnými kameňmi moršajmi, inak nazývanými stavence. Zvislá čiara od hraničného kameňa platila v baniach aj pod zemou. Na katastrálnej mape z roku 1868 sú zakreslené tieto štólne: Bakoška, Ladislava, Karola, Vyšňa, Tri krále,

Johana Goč a Železná štólňa. V okolí Gelnice sa však nachádzalo ešte viac baní, ktorých počet však nebolo možné zistiť.

Gelnický klinčíkár

Prvé písomné zmienky o výrobe klnicov sú doložené rokom 1672, kedy je známa výroba klnicov šindľových. V roku 1847 pracovalo spolu 175 vyučených majstrov v 22 výrobniciach, v ktorých vyrobili ročne 39 až 40 miliónov kusov rôznych druhov klnicov, pričom jeden kováč vykoval denne asi 1000 kusov. V najmenšej vyhni pracovali 4 kováči a v najväčšej až 64 kováčov. Z množstva rôznych druhov klnicov sa vyrábali najmä klnice lodné, latovkové, šindľové, zámkové a obuvnícke. Šikovný klničiar dokázal za 12 hodín vyrobiť 1500 až 2000 kusov klnicov. V roku 1885 sa výrobou klnicov zaoberalo zhruba 150 kováčov. Z väčších výrobcov klnicov spomenieme A. Hennela, ktorý zamestnával až 120 kováčov. Klnice sa okrem domáceho trhu dostávali aj do vzdialenejších miest ako Budapešť, Debrecín, Oradea, Kluž, Arad a iné. Pred 1. svetovou vojnou sa výroba klnicov skončila.

Týmto Vás všetkých srdečne pozývame 14.9.2006 pred Banické múzeum, kde sa o 16.00 hod. uskutoční kultúrno-spoločenské podujatie "Na baňu klopajú", ktorým vzdáme úctu baníckemu remeslu.

Oznámenie

V zmysle § 103 ods. 9 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov bolo s účinnosťou od 1. júla 2006 prijaté **Nariadenie vlády SR č. 418/2006 Z. z. o zániku daňového nedoplatku zodpovedajúceho nezaplatenej sankcii prislúchajúcej k zap-**

latenej dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľností.

Nariadenie vlády upravuje podmienky zániku daňového nedoplatku k 1. januáru 2007 evidovaného k 31.12. 2006, ktorým je nezaplatené penále, pokuta a zvýšenie dane prislúchajúce k dani z dedičstva, dani z darovania alebo dani z prevodu a prechodu nehnuteľností, pri ktorej daňová

povinnosť vznikla do 31. decembra 2003, sankčný úrok a pokuta prislúchajúce k dani z prevodu a prechodu nehnuteľností, pri ktorej daňová povinnosť vznikla od 1. januára 2004 do 31. decembra 2004, ak **daň z dedičstva, darovania alebo prevodu a prechodu nehnuteľností, ku ktorej tento daňový nedoplatok prislúcha, je zaplatená najneskôr do 30. septembra 2006.**

Obsah

Úpadok a zánik	str. 2
Z listov čitateľov	str. 2
Detký čin roka	str. 3
Oslavy SNP	str. 3
Gelnický jarmok	str. 4,5
Uznesenia	str. 6
Slovanská pieseň	str. 7
Poradňa záhradkára	str. 7
Gelnický kahanec	str. 8
Úspešní Gelničania	str. 8